

Esborrany per a un retrat de l'Esteve Albert

JOSEP LLADÓ I PASCUAL

Jo havia sentit parlar molt de l'Esteve Albert; me n'havien contat de verdes i de madures; el sabia relacionat amb tots aquells grups i grupets, cenacles i capelletes de Mataró, que desenvolupaven en la semi-clandestinitat accions culturals i polítiques de caire catalanista als que jo, tímidament, feia mans i mànegues per ficar-hi el nas. L'havia sentit una nit al Racó d'en Punsola (la tertúlia del Casal que portaven el novel·lista Joaquim Cases i en Terri dels ferros vinclats i de les tankes) i la seva manera d'expressar-se tan franca i directa em va impressionar. M'hauria agradat atansar-m'hi i donar-me a conèixer, però llavors era molt tímid i vaig deixar-ho córrer.

La primera vegada que vaig contactar amb ell fou l'any 1952. Es presentà un capvespre a la farmàcia on jo treballava per invitar-me a participar a la Primera Taula de Poesia del Maresme. En aquells anys tot just començava a escriure i el fet que un personatge com l'Esteve Albert, l'autor de *Petita vall* (poemari que gairebé em sabia de memòria) pensés en mi per a una manifestació poètica d'abast comarcal, va inflar la meva vanitat com un globus.¹

Durant el mes que va durar la Taula sí que vaig parlar-hi moltes vegades. M'agradava fer-ho. Tenia un parlar fluid, engrescador i amè, que a vegades, com per donar èmfasi a la frase o simple-

ment a una exclamació, adquiria com una mena de cantarella, no sé si estudiada o no, de ressonàncies camperoles. Jo l'escoltava embadalit i ell, en adonar-se del meu interès, no parava de contar-me anècdotes personals i fets històrics impregnats de vibrant patriotisme.

Després, el vaig perdre de vista, res d'estrany tenint en compte que aquell home no era pas, precisament, un sedentari. En sentia parlar, això sí, ja fos per l'aparició d'algun llibre seu o amb motiu d'alguna estrena teatral, d'aquell teatre a l'aire lliure, amb la Natura per escenari, que tan bé arrelà a Andorra amb el *Pessebre Vivent d'Engordany*, però que també es feia present en poblacions de la nostra rodalia com ara a Dosrius amb *El Comte Arnau*, a Llinars del Vallès amb *La nit dels Càtars*, a Vilassar amb el *Retaule dels Sants Màrtirs* o... A Argenton, l'Esteve Albert tenia l'ull posat en el llac de can Ferrerers per a representar-hi no sé quina obra, i havia cercat la col·laboració dels Amics d'Argenton. Amb alguns d'ells visitaren la finca. Magnífica! Tothom estava engrescat i a punt de posar fil a l'agulla, quan la sobtada mort del propietari, el Sr. Lucas, engegà en òrris l'ambició projecte..., però també devia passar alguna altra cosa que jo ignoro, ja que l'Albert no era dels que es rendeixen a la primera. Idealista de pedra picada, no defallia i s'enfonsava davant

cap entrebanc, sempre anava un pas més endavant del que marcaven les circumstàncies i, això, li havia donat fama de fantasiós, de somiatruïtes, fama que es veia desmentida quan convertia en realitat –només ell sabia com i de quina manera– les seves fantasies.

Autodidacte, però d'una tafa-neria intel·lectual fora de mida, sempre interessat pels diferents temes i aspectes de la cultura del nostre país, a més de poeta i home de teatre, com ja hem vist, fou també arqueòleg, historiadore, promotor cultural, polític... i tot el que vulgueu, però sempre barrejant fantasia i realitat, que foren el veritable fil conductor de la seva trajectòria vital. Si hagués nascut a qualsevol poble de l'Empordà, podríem pensar que estava tocat per la tramuntana. Però no; l'Albert era fill de Dosrius, poble de gent seriosa, formal, un pèl adusta, que admirava i estimava l'Albert, però que pocs, ben pocs, l'arribaren a comprendre. Polifacètic com era, la parèmia popular aviat el sentencià: "Home de molts oficis, pobre segur".

I tenien raó. L'Esteve no s'havia deixat seduir mai pels diners ni per pujar graons en l'escala social, tot i haver tingut oportunitats d'assolir tant una cosa com l'altra; la seva fortuna, els seus autèntics valors, no eren pas dels que tributen a Hisenda. Moltes vegades semblava que ni vivia la realitat dels moments que tenia en present. Mossèn Salvador

1. Lladó i Pascual, Josep, "Com vaig conèixer l'Esteve Albert", *Duos Rios*,

In Memoriam, p. 27.

Misser, el sacerdot mataroní que havia aixecat la parròquia de les santes Juliana i Semproniana, a la Verneda, i que en alguna ocasió de perill havia estat abric i refugi del nostre personatge, deia d'ell, molt amicalment, que "...era un bon xicot, però un idealista que no tocava de peus a terra..."²

Aquest deseiximent dels béns materials, el seu amor a la Natura, la seva fidelitat al país i als principis religiosos inculcats en ell des de la infantesa, la seva humanitat i, àdhuc, la seva mateixa figura humana, li donaven un aspecte franciscà

que no passava pas despercebut per aquells que el coneixien. El seu gran amic i parent meu, en Jaume Lladó Font, de Perpinyà, company en tantes aventures culturals, amb qui havia anat de la Seca a la Meca i, naturalment, a la vall d'Andorra, diu "... aquella mena de Francesc d'Assís laic que era l'Esteve Albert, sempre *avec un brin de folie* que tot li feia planer..."³

Ja he dit a l'inici d'aquest article que jo, personalment, l'havia tractat poc; tot el que sé d'aquest home és perquè m'ho ha contat gent que el coneixia abastament,

però crec que no vaig errat si dic que era un home atípic, tan genial com vulgüe, però difícil d'entendre pel ciutadà de vol més ras. La seva pròpia filla Rita diu, parlant de la humanitat del seu pare: "El pare és rar, pensàvem nosaltres...". La frase, aparentment pejorativa, adquireix tot el seu valor quan hi afegeix: "... fins que vàrem adonar-nos que *rar* vol dir *escàs* i que, com tot en aquesta vida, sovint allò escàs té un alt preu pel molt que costa trobar-ho".⁴

Llàstima que no hi hagi un Esteve Albert a cada poble.

2. Lladó i Pascual, Josep, "Fent Forat, Esteve Albert i Corp", dins *In memoriam*, Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria.

3. Lladó i Pascual, Josep, *Ibid.*

4. Albert i Subirà, Rita, "La figura del pare, l'Esteve Albert", *Duos Rios, In Memoriam*, p.7.